

Ha kedd van,

akkor ez Belgium. Ahol a Borozóban találkoztam egyszer az Édesanyával. Én már odalenn álltam, ott volt a pult, mögötte az, aki a málnás vörös fröccsöket, a savanyú fehér fröccsöket meg a híg hosszúlépést osztogatja. Ott volt minden, új volt az év, de minden más a régi, amolyan régiesen ócska januári délelőtt, amikor még ezek a Borozók is csak félházzal mennek. Ekkor, még végig sem gondolhattam újnak és réginek ezt a mindent egysúlyban tartó szimbiózisát; ekkor megláttam az Édesanyát. Óvatosan lépkedett – ezek a Borozók mindig lenn vannak, mintha csak szoktatnák a Kedves Közönséget Hádész Birodalmához, ahol majd mindönknek léssen szállásunk – vette a lépcsőfokokat, egyiket a másik után, a fejére nem kellett vigyázni – bár írva volt, szemmagasságban –, olyan kicsinyke volt az Édesanya. Tudtam, hogy a mellettem álló férfi a cél. Nem tudom viszont most sem, hogy hasonlítottak-e egymásra vagy csak a Borozó sajátosan hulló fényei mosták egybe, egymásba az arcokat, de tudtam, hogy a Fiához jön. Mert célja volt a lépéseinek. Nem csupán a Borozó volt azokkal a lépésekkel megcélozva, de a mellettem álló férfi is. Ahhoz, hogy szerelemmel szeressék egymást, még itt is, nagy volt a távolság közöttük, de ahhoz meg túl sok volt a közelség, az egymásba való áthajlás, hogy ne is ismerjék egymást. Ismerték. Anya és fia itt találkoztak ezen a hétfő délelőttön, Belgium Székesfővárosában, ahol szokatlanul meleg volt aznap, lapult a tél valahol, várta, hogy majd csak kihülünk belülről, s akkor ő már nem is kell, elvégezzük mi a fagynak dolgát is, el, jobban nem is lehetne.

Halkan beszéltek, előbb köszöntek egymásnak, nem mentek közel, nem adtak puszit, de nem fért volna közéjük senki. Azután a férfi üvöltöni kezdett, látszott rajta, hogy ivott és a cérna sincs nála, amivel kibírta idáig, kibírta ezt a negyven évet, nem is azt, ami most annyira elmúlt, mintha nem is lett volna, hanem csak a sajátját, a saját életét, amelyben lehetne hatvanéves is, mert úgy néz ki. Már úgy néz ki, de most legalább üvölt, hogy az a vörös hajú nő most úgyis kikapja az íróasztala mögül és kiszedi onnan a polgármestert is, meg az egész bandát, most mindenkit ki fog szedni a helyéről, mert harmadszor megy már a vörös hajú nőhöz, de nincs pénz, mert már elküldték, vagy nem is küldték el, hanem egyszerűen nincsen most már, megszűnt, szevasz, viszhall., viszlát, nincs álam, amelyik inni adna, meg enni, meg munkát vagy segílyt, neki már nincs. Nem evett négy napja, semmit, így mondja az Édesanyjának, hogy az képzelje el, hiszen tudja, egy anya mindig elképzei a fiát, mondja neki, hogy négy napja, még most is üvölt, csak akkor lesz halkabb, amikor az ivásra tér. Hogy inni azt ivott, mert szerencsére fizettek a haverok, inni azt igen, mert az már nem méltóság, az már muszáj, de enni is, most már enni is kéne, mert eddig tartja magát az ital. Kábé négy napig, azután muszáj szilárdítani.

Ezt hallom, állok a Borozóban, látom is, az Édesanya mondja, hogy neki most át kell mennie egy másik városrészbe, feltétlenül, s ige, emlékszik volt már ilyen vörös hajú, mintha ez az egész LETT VOLNA MÁR, apa is volt, mintha így lett volna ő is, de most mennie kell, megy is, még van valami kettő óra, valami akkor is van, kettőkor, de milyen nap is ez, kérdezi a fia, melyik nap is, mindegy, visszafordul, ott a pult, a fiatalember már elment; Édesanya is elment, maradt a nap, a délután, az új év, a régi borozó, maradt, valaki jön, fizet; akkor maradok én is, maradok. Ahogy a szomszúság.

BALOG JÓZSEF

...jó az „Öreg” a háznál?

Volt egyszer egy Édosz Táncegyüttes. Az ország legnevesebb néptáncegyüttese közé tartozott. Tagjai fiatal, megszállott ifjak voltak, akik igaz hittel tanulták és ápolták a népművészetet, a néptáncot.

Volt (van) egy Nagy Albert nevű táncpedagógus, koreográfus, művészeti vezető, menedzser, gazdasági igazgató... stb., akit mindenki csak úgy hív: az Öreg. Volt egyszer egy Édosz Táncegyüttes. Így, múlt időben. Tagjai felnőtt emberek lettek, de nem tudta megtartani őket a közösség, melyet az Öreg kovácsolt össze, majd ő züllesztette szét, mert nem tudott mit kezdeni az olyan táncosokkal, akik már gondolkodni is akartak, nem csak utánozni az adatközlők autentikus mozdulatait, keresték és vágyták a tematikát a formákban, keresték az utat a megújuláshoz, melyre akkor nagy szüksége volt a mozgalomnak, amelyben éltek, ÉLTEK, így csupa nagybetűvel.

Perifériára szorult azóta a népművészet, de nem hiszem, hogy a táncegyüttes ezért került a süllyesztőbe. Az az együttes, akikért a város megmozdult, ha megmozdultak. Elfelejték azokat a tagokat, azokat az öreg táncosokat –, hiszen mint min-

den közösségben, a hierarchia itt is élt – vagy talán mégsem?

Most, 10–15 év távlatából ismét jó az öreg a háznál. A jogutód Szeged Táncegyüttes alapítványt hozott létre, mely gondolom mindenki előtt ismeretes gazdasági okokra vezethető vissza, s gálaműsort szervez az alapítvány javára. Ez eddig rendben is volna. De milyen furcsa, egyszer csak eszébe jutott valakinek, valakiknek, hogy talán a régi öregeknek megdobban a szívkük, s adakoznak a múlt miatt a jelennek. Hát persze. Miért ne? Hiszen az úgy még mindig fontos, mint akkor...

1992. február 15-én farsangi mulatságot rendeznek, melynek bevételét az alapítvány javára ajánlják fel. Szeretettel várnak minden táncost, akinek valaha is köze volt Szegeden az Édoszhoz vagy a Szeged Táncegyütteshez 1955-től napjainkig. Hogy honnan tudom, hát mondják, beszélük, úgy terjed, mint a néphagyomány, saájáról szájjra. Kedves volt táncostársaim, gyertek, adakozunk. Hiszen jó az öreg a háznál...

HELL ISTVÁN, egy volt táncos

Pályabelépő egy európai zenekarba

Bálint Ilona a brácsáról, a meghívásról, az utolsó pillanatokról és a traktorról

- Úgy tudom, te vagy az első Szegedről, akit meghívtak ebbe a rangos európai együttesbe.

- Nagyon örülök hogy sikerült bejutnom, életem legnagyobb zenei sikere ez. Tavaly, november 15-én volt a próbajáték a budapesti Zeneakadémia nagytermében, és néhány hete jött az értesítés, hogy mindkét turnén ott lehetek. Már az is óriási élményt jelentett, hogy szólóban felléphettem a Zeneakadémián, mert ugyan mikor van erre lehetősége, alkalma egy magamfajta fiatal zenésznek? Zenekarral játszottam már itt, de egyedül kiállni, az mégis egészen más.

- Mit kellett előadnod?

- A zenekar tervezett tavaszi és nyári repertoárjából zenekari részleteket és egy szabadon választott művet.

- Sokat gyakoroltál?

- Engem mindenki úgy ismer, hogy mindent az utolsó pillanatra hagyok. Egy hónapom lett volna rá, hogy készüljek a meghallgatásra, de hát rossz szokásomhoz híven, ezúttal is hanyagoltam a dolgot, és így összesen három napom maradt a felkészülésre. Éjjel-nappal gyakoroltam, képzelheted hogy a szomszédok mennyire örültek... Szerencsére, nagyszerűen ment a játék.

- Hány zenészt hallgatott meg a zsűri?

- Lehattunk vagy negyvenen-ötvenen.

- Vidékről sokan próbálkoztak?

- Aligha... Ilyen helyre vidékiek nemigen szoktam menni. Él még mindig ugyanis az a szemlélet, hogy nekünk nincs egyáltalán esélyünk, keresni valónk efféle komoly helyeken. Ez pedig nem igaz.

- Te vagy rá az élő példa!

- Igen, én úgy gondolom, ahova csak lehet, menni kell, meg kell ragadni minden lehetőséget, másképpen miként ismernék meg bennünket? A pályánk, a jövőnk alakulása függ ettől. Ideje lenne szakítani ezzel a régi, vidéki mentalitással. Szerencsére, nekem olyan brácsatanárnóm van, aki egy mindenre nyitott, szabad gondolkodású ember, aki törődik azzal, hogy a növendékei próbára tehesék magukat. És ne csak Szegeden legyen módjuk erre, ahol tudvalevőleg alig-alig akad fellépési lehetőség. Nagy Ágnes, hiszen róla van szó, azt

FOTÓ: GYENES KÁLMÁN

Hét évvel ezelőtt a Budapesten rendezett európai kulturális fórumon határozták el a Gustav Mahler Ifjúsági Zenekar létrehozását, a közép-európai zenei hagyományok ápolására, a fiatal tehetségek pályakezdésének megkönnyítésére. Ausztria, Csehszlovákia és Magyarország tartozott az alapító országok közé, és az együttes első alkalommal 1986-ban indult koncertkörútra. Azóta „kinőtte” közép-európaiságát ez a kezdeményezés, és egy sor más ország kapcsolódott be a bécsi titkárságú zenekar támogatásába. Az idén három magyar zenész vesz részt a Mahler zenekar munkájában. Egyikük, Bálint Ilona brácsista, a szegedi zenkonzervatórium harmadéves növendéke.

is fontosnak tartja, hogy más tanárok módszereit, tematikáit is megismerjük, és ezáltal minél sokoldalúbbak legyünk. Nagyon sokat köszönhetek neki.

- Mit tudsz erről az együttesről?

- Nem sokat. Tizennégy és 26 év közötti fiatalok jelentkezhetnek a zenekarba. Az biztos, hogy válogatott csapat jön össze, és nagyon magasra teszik a mércét. Claudio Abbado az együttes védnöke, vagyis itt csak magas színvonalon lehet muzsikálni. Minden évben híres karmestereket hívnak a zenekar élére, de maga Abbado is di-

rigál néha. Az idén az első turnén, amely április 10-től május 4-ig tart, a modern zene kiváló interpretátoraként számon tartott Eötvös Péter vezénnyel és a szólisták között lesz Perényi Miklós és Schiff András. Csehszlovákiában, Olaszországban, Ausztriában és Magyarországon lépünk fel. A nyári koncertsorozat július 8-án kezdődik Ausztriában, majd augusztus 9-én Németországban ér véget. Ezen a turnén Michael Gielen dirigál. A tavaszi koncertekre a csehszlovákiai Pöstyénben készülünk fel, ahol a különböző hangszeres szekciókkal Európa-

szerte ismert zeneakadémiai professzorok foglalkoznak, köztük Bárony László a budapesti Zeneakadémiáról. Liszt-, Brahms-, Bartók-, Beethoven- és Mahler-művek szerepelnek a hangverseny sorozat programjában.

- Édesapádtól tudom, nem tartozol, az ő szóhasználatával élve, a finomlelkű klasszikus zenészek közé. Nagyon otthonosan mozogsz a hétköznapi életben. Mesélte: dorozsmai tanyátonokon úgy indulsz a traktorral dolgozni, mint a szélvész.

- Ezt mondta? Valójában igaz van. Nem csak a parfüm-felhős zenei világban élek, hanem közöm van a tanyán élő, a falusi emberek sorsához is. Meggyőződése, hogy a föld, a természet amely igazán meg-edzi az embert, amely sok mindenre megtanítja. Biztosan a népzene iránti szeretetem, az hogy jómagam nem tekintem alacsony rendű muzsikának ezt a műfajt, és nem tartom méltatlan dolognak, ha egy komoly zenész erre a területre kirándul, ebből az élet- és szemléletmódból következik. Nem titok, nyolc évig játszottam a Szeged Táncegyüttes berkein belül alakult Bodza bandában. Bejártuk a fél világot. Megkaptuk a Népművészet ifjú mestere címet és több folklór fesztiválon nyertünk első díjat. Amikor készültem a felvételre a Mahler zenekarba, és gyakorolni kezdtam Bartók Concertóját, szinte azonnal ráállt az ujjam az erdélyi motívumokra. És ez nyilván a népzenei ismereteimnek köszönhető, hiszen a mű alapjául erdélyi dallamok szolgálnak.

- Tagja vagy a Salieri zenekarnak. Nemrég jöttetek haza Spanyolországból, ahol a Canticum kamarakórusral együtt turnéztatok. Hol léptek fel legközelebb?

- Január 24-én, pénteken a Deák gimnáziumban.

- Egyéni fellépéseid is lesznek...

- Lesznek, bizony, mert nyakunkon a vizsgaidőszak. Zene-történetből szigorlatozom, brácsa- és esztétikavizsgára készülök. Sietek tanulni, nagyon össze kell szednem magam.

És a húrokon megszólal a Rákóczi-induló. Csak ő tudja miért éppen ezzel búcsúzott...

GOMBOS ERZSÉBET

Nappali Ház

Rendre különleges élmény a Nappali Ház folyóirat borítója. A legújabb szám Medve András képzőművész alkotását ábrázolja, az úgynevezett Aranykutyát. A 3 tonna tömegű szobor – 248 db aranyrúd, egyenként 12, 5 kg – értéke 77 millió márka. A mű elkészülte után egyetlen napig létezett s eredetiben csak a bank belső munkatársai, biztonsági emberei látták. A Nappali Ház első blokkjában Kal-már Melinda, Radnóti Sándor és Balassa Péter fejt ki véleményét a honi kritikai élet helyzetéről, állapotáról. Több más, színvonalas írás mellett külön figyelmet érdemel még Ludwig Wittgenstein naplójának részlete, melyet Neumer Katalin fordított. A Nappali Ház kap-ható még a Kárász utcai Móra könyvesboltban.

Kiosztották az Aranyglóbuszt

Szombat éjjel a hollywoodi Beverli Hilton Hotelben lezajlott az Oscar-főpróba: kiosztották a külföldi filmkritikusok Golden Globe-díjait. A Golden Globe midig ragyogó esemény, kivéve a tavalyit, amikor az Öböl-háború miatt szinte több volt a testőr, mint a sztár, és senkinek sem volt kedve ünnepelni. Idén Hollywood behozta a le-maradást, a díjkiosztás vidám, elegáns, önfeléd hangulatban zajlott.

A dráma kategóriában a Bugsy című film vitte el a pálmát, Warren Beatty és (most már kislányának anyja) a szépséges Annette Bening filmje. A Beauty and the Beast (magyarul Bóborvirágként szerepel a mesekönyvekben) másfél órás rajzfilm nyerte a legjobb film, kísérőzene és filmdal díját. Az év legjobb drámai színésznőjének járó Aranyglóbuszt Jodie Fosternek ítelték a külföldi kritikusok azért a filmjéért, amit most kezdenek játszani Magyarországon: a Bárányok csöndje címe. Ugyanebben a legjobb férfiszínésznek járó díjat Nick Nolte kapta (ő főleg a magyar tévénézők ismerik a Szegény ember, gazdag ember sorozatból). Nolte Barbra Streisand partnereként hívta fel magára a figyelmet, a című ősszel bemutatott The Prince of Tides című filmben.

A vígjáték-kategóriában a legjobb színésznek járó Golden Globe-ot Bette Midler vette át, a For The Boys (A fiúkért) című filmben nyújtott alakításáért – érdekes, hogy a film nem aratott közönségsikert. A hollywoodi külföldi tudósítók

szerint a magyar mozikban éppen most futó Halászkirály (Fisher King) főszereplője, Robin Williams bizonyult a legjobb komikusnak, míg a legjobb forgatókönyv díját a magyar mozi rajongók által már szintén ismert Thelma és Louise írta kapta.

Német film, az Európa, Európa nyerte el a legjobb külföldi filmnek járó Golden Globe-ot, s az év rendezője az az Oliver Stone lett, akinek filmjeit (Wall Street, Doors Szakasz, Július 4-én született) már jól ismeri a hazai közönség. Most legújabb és sok vihart kavart filmjéért, a JFK (John F. Kennedy) című filmért tüntette ki a hollywoodi külföldi kritikusok szövetsége. A bravúros alkotásban Stone úgy keveri a fiatal elnök meggyilkolásáról szóló dokumentumfelvételeket az újra eljátszott jelenetekkel, hogy ember legyen a talpán, aki megmondja, hol kezdődik az egyik, hol végződik a másik. A film Jim Garrison, egy New Orleans-i ügyész (Kevin Costner) küzdelmét mutatja be. Garrison volt az első, aki összeesküvést emlegetett a magányos gyilkos helyett. Oliver Stone filmjéből úgy tűnik, Lee Harvey Oswald ártatlan volt, de nagyon sokan bűnösök. A film olyan hatást ért el, hogy Ted Kennedy szenátor is szükségesnek látja a még vagy negyven évre zárolt nyomozási anyag mielőbbi nyilvánosságra hozatalát.

MOLNÁR ÉVA, Hollywood